

61688/P

DISSERTATIO
INAUGURALIS,
DE
PERTUSSI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

J. DANIEL | KNOLTON,
PHILADELPHIENSIS.

Prid. Id. Junii; hora locoque solitis

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M, DCC, LXXIII.

KNOLTON, Ignatius Daniel

317695

DISSSERTATIO

INAUGURALIS,

DE

PERTUSSIS.

INTER omnes qui Nosologiam methodicam coluerunt, nemo sane morborum symptomata pathognomonica aequè feliciter breviterque notavit ac noster celeberrimus praeceptor Cullenus. Pertussim ille ita definit :

MORBI DEFINITIO.

Morbus contagiosus ; tussis convulsiva strangulans, cum inspiratione sonora, iterata ; saepe vomitus.

HIS-

HISTORIA.

Hic morbus hodiernus esse videtur, et antiquis omnino vel ignotus, vel saltem ab iis silentio praeteritus. Anno 1414, historicus Mazorai hunc morbum per Galliam tunc temporis vagantem primus descripsit. Postea ejus mentionem fecerunt Valeriola, Ballonius, Willis, Sydenhamus, Hoffmannus, aliique. Inter praecipuas hujus tussis distinctiones,

I. CONTAGIO in definitione numeratur.

Hanc quidem Valeriola et Ballonius memorant; recentiorum autem observatio satis confirmavit. Dum enim aeger hoc morbo laboret, pueri ejusdem domi vigentes caeteris magis huic obnoxiores evadunt; quum familiam quamvis ingrediatur, omnes fere natos ibi afficit. Plerumque ideo epidemice grassatur, et eodem fere modo quo variolae, morbillique, longe lateque diffunditur, nec nisi unica vice aliquem aggreditur. Eadem ratione qua caeteri morbi epidemici, contagione,

ne, scil. ortum suum ducere videtur. Infantes puerosque praecipue corripit. Sin autem tuffim a Valeriola descriptam eandem esse credamus, nonnunquam omnium aetatum homines infestasse videatur; sed inter pueros infantisque praecipue lethalem fuisse, plerisque horum e medio tollentem. Willis enim asseruit, se inter adultos, sed rarius, vidisse.

Aggreditur catarrho vix dissimilis, tussicula imprimis sicca; propriam characterem, nempe convulsivam, gradatim adsciscente; quare distinctio altera affertur, viz.

II. TUSSIS CONVULSIVA: Et ita Willis morbum pinxit, dicens: ‘ Quae cum primo
 ‘ simplex, et moderata fuerat, postea vehe-
 ‘ mens et convulsiva evadit, ita nimirum, ut
 ‘ inter tussiendum, diaphragmate sursum con-
 ‘ tracto, ac in systole longiori, aut creberrime
 ‘ repetita, detento, pulmones valde coarctati
 ‘ in motu suo plurimum inhiuantur.—Cae-
 ‘ terum, in hoc casu, praeter spasmos, cum tuf-
 ‘ fiendi impetu, circa praecordia excitatos,
 ‘ non raro etiam ventriculus in consensum
 ‘ adductus,

‘ adductus, quidquid sinu suo continetur re=
 ‘ jecit ; quin et novi in quibusdam tenellulis
 ‘ hoc ritu affectis, morbum subinde in alias
 ‘ partes grassatum, motus convulsivos in facie,
 ‘ oculis, et artubus, excitasse, ac demum le=
 ‘ thalem evasisse.’

III. STRANGULANS. Ballonius ait, ‘ Pul=
 ‘ mo enim ita irritatur, ut omni contentione
 ‘ nitens excutere id quod molestum est, nec
 ‘ admittat spiritum, nec facile reddat; intu=
 ‘ mescere videtur, et quasi strangulabundus
 ‘ aeger, mediis faucibus haerentes spiritus ha=
 ‘ bet.’ Et Hoffmannus habet: ‘ Haec (tuffis)
 ‘ tam efferata vehementia, tantaque totius
 ‘ corporis concussione affligit, ut eo non raro
 ‘ suffocari credas miseros;’ ne mentionem
 faciamus observationum vulgarium inter
 neotericos.

IV. CUM INSPIRATIONE SONORA I=
 TERATA. Hoc symptoma originem verosi=
 militer praebuit nomini Tuffis Clangosae a=
 pud Latinos, et *Kink* vel *Chincough* apud An=
 glos. Cel. eruditif. valde probus, et admo=
 dum desideratus Gregorius, in praelectionibus
 suis

suis practicis, tuffim hoc modo describere so-
 lebat : ‘ Ex reiteratis celerrimisque exspirati-
 ‘ onibus haec tuffis constat, quas inhibere ae-
 ‘ ger omnino non valet, quaeque continen-
 ‘ ter repetuntur, donec spiritus ejus defece-
 ‘ rit; exspirationibus finitis, accedit inspiratio
 ‘ fonorosa; quam rem, semel tantum exaudi-
 ‘ am, ne quispiam certe potest non optime
 ‘ ab inspiratione alius cujuscunque tuffis dif-
 ‘ tinguere.’ Haec sonora inspiratio (lingua
 vernacula nomine *The Hoop* quoque nota) bis
 vel ter singulis tuffis paroxysmis occurrit. A-
 liud symptomata est,

V. SAEPE VOMITUS; de quo Ballonius,
 ‘ Plerosque vidimus ita tuffientes quibus, post
 ‘ inanem conatum, semiputris materia incre-
 ‘ dibili quantitate exorta est.—Vomunt ali-
 ‘ quando subcruentum, aliquando sublividum,
 ‘ vomunt pituitam et bilem, et animo lin-
 ‘ quuntur.’ Ita Hoffm. loquitur : ‘ Tuffis
 ‘ haec adeo vehemens est, ut continuo tuffi-
 ‘ ant infantes, donec tandem vomitus sequa-
 ‘ tur.’ Haec vomitio forsan in primis mor-
 bi stadiis non apparet; raro autem accidit, ni-
 si

si tussis sit maxime lenis, quod non in decursu superveniat.

Nunc, symptomatibus præcipuis, morbique characteristicis (quæ ferme sola medico sufficere possunt) paulo fusius tractatis, mentio tantum facienda est de aliis minus necessariis historiae partibus.

Haud raro, sed plerumque, aggreditur ~~mor~~ ^{mor}bus febre stipatus; nonnunquam sine febre occurrit, sed non tam sæpe quam Sydenhamus voluit. Tamen symptomaticam tantum vel fortuitam affirmare liceat; nam haud raro febris catarrhalis symptomata omnia in initio induit; talia sunt molestia, raucedo, rubor oculorum, quæ a febre modo mitiori modo intensiori sequuntur, certisque signis tracheæ, et nonnunquam, sed rarius, pulmonum inflammation^{is} stipata. Interdum febris comitatur remittens: Et ab Huxhamo observatum est, tussim aliquando paroxysmis regularibus, more ferme febris intermittens, renovari. Sensus titillationis laryngem obsidentis tussis præcedit. Observatu dignum est, pueros omnes, in genere, sensu istiusmodi ut plurimum

num affici priusquam tuffis adoritur, gutturaque manibus comprehendere solent, atque hoc modo paroxysmum supprimere quasi conantur. Et aliquando, accessione appropinquante, pedibus vehementer conculcant. Quantumvis tuffis in principiis plerumque arida, ut plurimum tamen, paroxysmo finiente, parva mucii viscidi quantitas, vel frustulum quasi non magnae molis, saepe caerulefcentis coloris, expuitur. Tempore tuffiendi, venae tument, arteriae fortius celeriusque moventur, caput dolet, oculi prominent, effunduntur lacrymae, palpebrae intumescunt, et tota facies sanguine turget, rubet, et nonnunquam livida vel nigra apparet. Sanguis e naribus, tuffis violentia, saepe saepius prorumpit, vel e pulmonibus; nec desunt exempla quibus sanguis ab oculis auribusque profluxisse constat. Quibusdam, ob motus convulsivos inter tuffiendum violentos, accidit, ut stercora urinaeque praeter voluntatem fluant; nonnunquam etiam infantes hernias tuffiundo sibi contrahunt. Singultus interdum supervenit; refrigescunt si-

mul extrema. Post intervalla admodum variantia renovantur paroxyfmi.

D I A G N O S I S.

Signa referre quibus ulterius hic morbus ab aliis discrepat, praeter definitionem, vix necessarium videtur. Utcunque, dicere haud gravabor, duo esse signa quae praecipue distinguunt, quibus solis medicus quisque peritus hocce malum a tussi quavis alia cognoscat, nempe, inspiratione adeo insigni (gallicinio haud valde absimili) expirationeque continua reiterata, donec spiritus aegro non longius restat. Vomitum, paroxyfmo adstante, vel eum consequentem, signum aliud characteristicum concedo, sed cum prioribus nec aequae certum nec constans; tusses enim alias idem quandoque comitatur, etsi non adeo universaliter.

P R O G-

P R O G N O S I S.

Periculosa non aestimatur tussis vomitu expectorationeque stipata; quamvis expectoratio vel vomitus nullatenus critica evadunt, sed solummodo febrem nonnunquam tollunt. Morbus haud saepe lethalis est, nisi infantibus tenerrimis, et tempore dentitionis, quo accidit nonnunquam, ut epilepsia superveniat occidatque. Sed malum, ob durationem ejus, dum ante duos tresve menses vix unquam finitur, insigne fit. Immo mihi auctor est Dr Cullenus, annos etiam duos protractam fuisse pertussim. Si febris comitetur, quo magis continua sit, periculi suspicionem majorem affert. Tussi diutius manente et saeviori, adeo ut vasa minora pulmonum rumpantur, periculum est ne tuberculis, indeque phthisi, occasio oblata sit; aliter non solum haemorrhagia innocua, sed nonnihil boni aut levaminis afferre solet. At, morbillis epidemice grassantibus, periculosior fit morbus; in

in tali quippe casu aucta sanguinis determinatio, atque tracheae et pulmonum mucosae membranae levis inflammatio, existunt: ‘ Si aegri pondus quoddam sentiunt circa caput et pectus, et simul pulsus eorum, per illa tempora quae inter tussendum interveniunt, citus fit, peripneumonia et morbi capitis metuendi.’ Sed in prognosi quacunque instituenda, habitus aegri et feveritatis paroxysmorum ratio habenda est.

CAUSÆ REMOTÆ.

Secundum nonnullos, loca situ humida frigidaque, et nebulosum coelum, pertussim magnopere sollicitant. Verno et autumnali tempore hicce morbus ut plurimum gigni videatur. Verba Hoffmanni sunt: ‘ Quare
 ‘ epidemicae hujus ferme tussis talem maxi-
 ‘ me aërem existere causam animadvertimus,
 ‘ qui nebulis pernicialibus, maleque olenti-
 ‘ bus, aut aliis particulis acribus, ac saepius
 ‘ venenatis,

‘ venenatis, febrium eoque exanthematicarum
‘ causis pregnans est.’ Morbum aëri nimis
humido atque rarefacto suam originem de-
bere nonnulli volunt. Quodcunque demum
stomachum et systema nervosum debilitat,
haud absurde aestimatur huic malo favere.
Et, denique, causae intermittentium omnes
huncce morbum eodem tempore promovent.
Supervacaneum mihi omnino apparet, varios
auctores, opinionesque eorum omnes, enume-
rare, de crasi humorum, utpote ansam huic
morbo praebente; nam satis persuasum ha-
beo, utque dilucide appareat ex scripturis
Hoffmanni aliorumque, et ex aspectu mor-
bi ipsius, necnon opinione praeceptoris Culle-
ni, morbum spasmodicum esse; praesertim
si consideremus, tussim violentam saepe sae-
pius existere, nulla, nec excreatu nec vomit-
tu, materia acri apparente.

DE MORBI SEDE.

‘ Pulmones in hoc morbo affici, ex cadave-
rum apertorum plurimum aegrorum tussi con-
vulsiva

vulsiua violentissima, quae nonnullis temporibus maxime saeviit, extinctorum dissectione, abunde patet; in hisce enim semper plurimae parvae vomicae, pisa, fabas, et juglandes, magnitudine aequantes, per totum pulmonis dispersae inventae sunt.’ Sed quidam stomachum, alii laryngem, alii pharyngem, alii pulmones, hujus mali sedem agnoverunt. Et in proptatulo jacet, partes has omnes vel idiopathice vel consensu affectas esse. Attamen, dum malum pro convulsivo judicatur, et ex anatomia nobis patet nervos earum partium, a pari octavo devenientes, tam mirabiliter connexos, probabile mihi videtur has omnes eodem tempore, magis minusve, contaminatas esse: Sed fortasse stomachum praecipue; nam sic Hoffmannus ait, ‘Causa maxime haeret in stomachi tunicis nervis, ac vehemens tunc concussio adest corporis, cum sono profundo.’ Porro, cura etiam mox subjungenda huic opinioni suffragari videretur.

CAUSA PROXIMA.

Contagio, sui generis, vires suas tali modo exferens, ut laryngis, pulmonum, atque ventriculi praecipue, convulsiones suscitentur, pro causa proxima mihi agnosci videtur. Judiciumque Hoffmanni eidem magna ex parte suffragatur: ‘ Recte colligere possumus, motus hos pectoris violentos non semper pro causa materiam insignis molis habere, sed a sola vellicatione nervosae cujusdam partis originem suam trahere posse.’ Nam ventriculi, laryngis, pulmonum, nervos debilitate quadam specifica mihi laborare fatius videtur. Enim in confesso est, morborum causis quasdam inesse qualitates, quibus in hoc illudve viscus vires suas specificas determinare solent. Quae quidem res humanae perspicaciae acumen adhuc superare visa est; causis catarrhi, febris inflammatoriae, tussis stridulae, tussis convulsivae, &c. nostrorum sensuum

suum medio prospectis, modo consimili se offendentibus, adeo ut ipsa ratio differentias horum specificas neutiquam discriminare valeat.

C U R A.

Curam tussis pertinacissimae, dubii hucusque ut plurimum ominis, et vix superandae, dum spes tamen mihi affulgeat hanc rem in posterum diversam omnino se habituram, praebere aggredior.

Si a quadam nervosae debilitatis modificatione, in ventriculo aut pulmonibus, &c. hospitantis, hujus morbi symptomata omnia oriri certiores fieri possimus, dilucide admodum apparet, malum istiusmodi, evacuationibus, tonicis, et antispasmodicis, rite et tempestive adhibitis, radicitus plerumque curari posse, unumque praeterea ex medicorum opprobriis hocce modo feliciter sublatum iri.

Ad

Ad huncce morbum removendum, celeberrimus Gregorius, praxeos medicae pertissimus, emeticorum et corticis in hocce malo fautor insignis fuit. M. Sauvages clarissimus vomitoria et corticem inter alia commendavit (Nosol.)

Dr Bisset usum corticis, pectoralibus conjuncti, laudat, et pro medicamine stomachico et corroborante uti suadet; sed hic simul cum D. Forbes, ne materies mucosa, &c. in casibus quibusdam, nimium cito arefcat, (verae methodi administrandae, uti existimo, ignarus) pertimescere visus est. Quamplurimos vero qui corticis per se usum, e. g. Burton, Morrice, Whyte; alios qui emeticorum, viz. Lieutaud, Armstrong, Fothergil, monent, hic loci memorare possum. Sed hi omnes indicationes curativas minus explicite quam prius memorati investigaverunt. Quippe indicationes hic requisitae motum, secretionem, tonumque debitum, uno eodemque tempore, et modo legibus evolutionibusque generis nervosi consentaneo, promovere debent. Hoffman tartarum emet. parca et repetita dosi, ex-

hibendum monet; et dicit, ‘ Longe optimum
 ‘ et desideratissimum praestat effectum.’ A-
 struc emeticum exhibet, et merito Ipecacu-
 anham pro specifico habet, atque deinde sto-
 machica utenda jubet.

Sed Huxhamus methodo nostrae medendi
 praecipue suffragatur; atque haec sunt illius
 ipsissima verba: ‘ Vix unquam cessat tussis
 ‘ convulsivae paroxysmus, antequam irritans
 ‘ pituita tenax vomitu rejicitur: Immo tam
 ‘ saepe est illuviei copia, ut vomitionem terve
 ‘ quaterve proritare necesse sit. Nec solum
 ‘ evacuantibus opus est; exhibenda sunt eti-
 ‘ am quae et nervos et stomachum confirmare
 ‘ valent.’ In hunc igitur finem, usum corti-
 cis inter alia laudat: Atque ulterius progred-
 ditur, ‘ Nobile hoc Indiae pharmacum non
 ‘ solum lentos attenuat humores, sed et totum
 ‘ systema fibrarum confirmat.—Atqui perio-
 ‘ dica hujus pertussis accessio, haud minus
 ‘ certa saepe quam vel intermittentium paro-
 ‘ xysmus, non multum abesse ab eorum indole
 ‘ hunc morbum indicat—et iisdem fere re-
 ‘ mediis

‘mediis curatur.’ (Obs. de aëre, &c. tom. 1. pag. 76. 77. edit. 2.)

Dr Forbes, post scilliticorum aliorumque pectoralium usum, corticem exhiberi docet, et nonnunquam etiam cum iisdem conjunctum. (De tussi convuls. Edinb. 1754.) Ast idem usum corticis, in casibus quando infarctiones vel symptomata inflammatoria obtinent, omnino repudiat. Utcunque cortex exhiberi potest modo quodam qui omnibus hisce incommodis obviam ire videtur.

Professor egregius noster Home, in libro ejus optimo, cui titulus est *Principia medicinae*, vomitiones repetitas, atque corticem inter alia, commendat. Utcunque meam sententiam hic breviter tradere volo, causamque quamobrem a tot viris magni nominis dissentire cogor, quam humillime jam proferre conabor.

Primo loco, tussis convulsivae curationem primis initiis, si possit, suscipi vellem; quocirca emeticum aliquod, nauseam solummodo ciens, h. s. aegrotanti propinari instituo; et relaxantibus atque detergentibus horum medica-

dicamentorum viribus mucus viscidus solvitur. Tunc, ut experientia fati constat, natura, propriis sibi viribus, circa matutina tempora reactionem exferet; atque, si medicamen istiusmodi iusta copia et non amplius adhibitum sit, viscidae colluviei haud parva copia, conatu vomitionis exiguo, post primum tussis matutinae insultum eliminabitur: Sed affectus hicce, quantumvis salubris, non absolute fit necessarius.

Utrum hocce medicamen instar antispasmodici, vel quovis alio more, in genus nervosum, vel versus superficiem humores determinando, vires suas exferere soleat, necne, vix hic affirmare ausus sum.

Secundo, medicamen hocce detergens vel evacuans cum astringente, stomachico, atque tonico (in hisce casibus appetitu plerumque prostrato) alternatim commutare gaudeo; tale igitur, antemeridiano tempore, maxima quam aeger ferre potest sine incommodo dosi exhibendum suadeo. Atque hunc in finem cortex a medicorum praestantissimis, pro remedio stomachico, tonico, immo etiam
anti-

antispasmodico efficacissimo, plerumque usurpatur.

Quoad vehiculum, unum vel alterum vini rubri Lusitanici cochleare in hocce casu experientia comprobatur.

Quare a tot viris summi nominis dissentire cogar, ratio sponte patet. Quippe, horum ferme omnium praxi sedulo perlecta, et partim experta, praestantissima ab iisdem tentata remedia ad dirum huncce morbum amovendum haudquaquam paria evasisse, satis persuasum habeo, ob defectum schematis morbi genio consentanei, medicamentorum praestantissimis incassum tentatis. Sed effectum methodi, quam supra exposuimus, feliciorum variis experimentis suffultum jam aliquot abhinc annis saepius observavi. Sed nequeo eos casus amplius aut specialius explicare, quia (quod dolendum est) ea non sic memoria teneo ut accurate in lucem proferre valeam; ideoque potius silentio praetereo, etiam si casus quamplurimos generaliter et leviter enumerare possim. Attamen multa alia remedia, quibus enumerandis tempus atque locus deficit, quaeque sagax medicus
diri-

dirigere potest, quamplurimis in casibus perquam necessaria concedo; e. g. Si aeger sit plethoricus, vel symptomata inflammationis majora adsint, M. S. lanceola vel hirudinibus celebrari debet. Si, ob morbi diuturnitatem aut irritabilem generis nervosi statum originarium, convulsiones saeviores grassentur, antispasmodica in auxilium revocanda. Si topica inflammatio, nempe, superioris laryngis pharyngisque partis, vel utriusque simul, feri tenuis et acris evacuationem magnam producat, epispasticum affectis partibus vel nuchae applicari debet. Alvus adstricta nocet. Diaeta levis ex eupeptis et refocillantibus esse debet, sed non valde tenuis aut refrigerans, nisi plethora aut febris urgeat. Exercitia atque tonica in genere rite et legitime adhibita profunt. Haec tamen omnia haud necessaria deveniunt, si morbo cura satis tempestiva, secundum methodum supra traditam, obviam a medico itum fit.

De hocce morbo ea dicenda habui; quae, utrum propriis magis quam publicis commodis suam originem debeant, lectori candido atque benevolo dijudicare licebit.

